

Lietuvos Respublikos
Vyriausybei

2022 m. lapkričio 3 d.

**DĖL VALSTYBĖS NEKILNOJAMOJO TURTO PERDAVIMO VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS
„GEROS VALIOS KOMPENSACIJOS UŽ ŽYDŲ RELIGINIŲ BENDRUOMENIŲ
NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ DISPONAVIMO FONDAS“ NUOSAVYBĖN PROJEKTO**

Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo bei dėl Lietuvos žydų istorijos ir, kad ateityje būtų išvengiama teisinių ginčų dėl tokių perduotų pastatų priklausinių nuosavybės teisės, Kauno žydų religinė bendruomenė teikia pastabas ir pasiūlymus dėl rengiamo valstybės nekilnojamojo turto perdavimo viešosios įstaigos „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas“ nuosavybėn projekto (toliau tekste – Projektas). Kauno žydų religinė bendruomenė yra ne kartą viešai žodžiu ir raštu pasisakiusi dėl išlikusio žydų religinio turto perdavimo viešosioms įstaigoms.

Lietuvoje yra sukurtas diskriminacinis Lietuvos Respublikos Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymu (toliau – Įstatymas) nuosavybės teisių ribojimas, pradėtas naujas turto nusavinimas bei perdalijimas, nustatytos privilegijos vienam juridiniam asmeniui, neturint jokių nuosavybės teisę įrodančių dokumentų, neturint tradicinių religinių bendruomenių turtinių teisių perėmėjo statuso, lengva ranka pasisavinti tradicinių religinių bendruomenių turtą ir valstybei priklausantį turtą.

Primename Jums, kad Lietuvoje veikia tradicinės žydų religinės bendruomenės, turinčios turto turtinių teisių perėmėjo statusą, kuris ne kartą yra pripažintas Lietuvos Respublikos teismų. Priimant Įstatymą buvo pateikiami melagingi argumentai, jog neva nėra Lietuvoje tradicinių žydų religinių bendruomenių ir jų teisių perėmėjų. Buvo bandoma dėti lygybės ženklą tarp žydų religinės bendruomenės ir asociacijos - žydų bendruomenės, neva tai, vienas ir tas pats. Tačiau taip nėra ir niekada nebus tas pats, ir tradicinės religinės bendruomenės Lietuvoje yra bei yra labiausiai nukentėjusios nuo nacių ir sovietų okupacijos.

Siuo metu Lietuvos Respublikoje yra susidariusi teisinė kolizija, kuomet galioja du įstatymai reglamentuojantys religinių bendruomenių teisę į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo tvarka ir kompensacijos išmokėjimo mechanizmą už negrąžintą išlikusį nekilnojamąjį turtą bei teisės aktai reglamentuojantys valstybės turto perdavimą viešosioms įstaigoms.

Atkreiptinas dėmesys, kad parengtame Projekte nurodyti perduodami statiniai su priklausiniais Kaune, Sodų g. 34, pagal 1981-09-09 einamosios inventORIZACIJOS duomenis užfiksuotos pastatu 4g1/p, 5g2/p, 6g2/p, 7g1/p ir ūkinis pastatas 4J1/p yra savavališka statyba. Nuo 1948-09-09 iki 1981-09-09 valdoje Sodų g. 40 – 42, dabartinis adresas 34-36, buvo savavališkai pastatyti penki pastatai, statybas greičiausiai vykdė VI „Kauno duona“, kuri minėtus pastatus valdė ir naudojo gamybos reikmėms. Parengtame Projekte perduodamo gyvenamojo

namo (unk.Nr. - 1992-0021-8015) statybos metai vienuose šaltiniuose yra žymimi 1947 m., kituose 1938m.. Gyvenamasis namas statytas kaimyniniame sklype ir kompleksškai nėra susijęs su Šančių sinagogos pastatu. Iki nacionalizacijos 1940 m. buvo atskiros valdos, kurios sujungtos sovietmečiu. Todėl perdavimas pastatų komplekso perdavimas neturi, jokio teisinio bei istorinio pagrindo, bet yra siekis praturtėti valstybės sąskaita.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2022-10-21pažymoje Nr. NV-3034, kurią parengė LR Vyriausybė yra teigiama, kad perduodami pastatai Sodų g. 34 yra **Kauno miesto - Šančių sinagogos statinių kompleksas. Kokiais remiantis istoriniais šaltiniais, ar atliktu istoriniu tyrimu yra nustatyta, kad Šančių sinagogą sudarė statinių kompleksas ?!**

2014-05-12 aktu Nr. KM-RM-60 Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba akto 4 p. nustatė, kad vertybei suteikiamas pavadinimas *Šančių sinagogos pastatas*, akto 2 p. nustatė, kad tai yra pavienis kultūros objektas, statinys. Teritorijos plotas 892 kv.m. Vertybei suteiktas kodas – 38266. Šančių sinagogos pastato adresas yra Sodų g. 36, Kaunas. Sinagogos pastato plotas 616.36 kv.m.

2022-10-21pažymoje Nr. NV-3034, kurią parengė LR Vyriausybė Šančių sinagogos pastatas, be jokio teisinio pagrindo ir istorinio pagrindimo, tampa statinių kompleksu su gyvenamuoju namu, adresu Sodų g. 34, kuris buvo statytas kaimyniniame sklype ir niekada nebuvo kompleksškai susijęs su sinagogos pastatu.

Kauno miesto Šančių sinagogos pastato bei savavališkai pastatytų statinių neteisėto perdavimo klausimai valdoje Sodų g. 34, Kaune, buvo sprendžiami 2011-03-01 civilinėje byloje Nr. 2-1013-153/2011, kurioje ieškinį pateikė Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, siekdama apginti viešąjį interesą.

Įvertinat situaciją su dokumentų pateikimu bei manipuliacija dokumentais, siekiama pasisavinti kuo daugiau nekilnojamojo turto objektų, taip pat ir dėl Panevėžio sinagogos pastato perdavimo viešajai įstaigai nuosavybėn taip pat kyla daug pagrįstų klausimų dėl dokumentų pateikimo skaidrumo.

Pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, valstybės ir savivaldybių turto perdavimas kitų subjektų nuosavybėn nuostatas, dėl turto perdavimo **viešosioms įstaigoms**, valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas kitų subjektų nuosavybėn perduodamas valstybei priklausančių viešųjų įstaigų dalininko (savininko) teisės Vyriausybės nutarimu perduodant savivaldybėms savivaldybių savarankiškosioms ir priskirtosioms (ribotai savarankiškoms) funkcijoms įgyvendinti. Šiuo atveju įvestas naujas teisinis reguliavimas dėl valstybės nuosavybės teise valdomo turto perdavimo nuosavybėn viešosioms įstaigoms, kurių viena iš steigėjų nėra valstybė, t.y. akivaizdu, kad Geros valios įstatymu, buvo sukurtos visos sąlygos ir išimtyms vienam juridiniam asmeniui, viešajai įstaigai pasipinigauti valstybės bei tradicinių religinių bendruomenių sąskaita.

Perduodant nuosavybėn pastatus viešajai įstaigai, nereikia jokių istorinių archyvinių pažymų, įrodymų, kad tai iš tikrųjų žydų religinės paskirties pastatai ir būtent šitie pastatai, nereikia jokių įrodymų, kad viešoji įstaiga yra tradicinių religinių bendruomenių teisių perėmėja ir ar vykdo religinių bendruomenių veiklą.

Tradicinės religinės bendruomenės siekdamas atkurti nuosavybės teises į išlikusius religinės paskirties pastatus, turi nueiti ilgą ir sunkų įrodinėjimo kelią, surinkti istorinius-archyvinius dokumentus, atlikti istorinius tyrimus, kurie valstybės institucijos tarnautojų dažnai yra vertinami pagal principą „patinka-nepatinka“ arba procesai yra vilkinami metų metais, kurie vėliau perkeliama spęsti į teismus. O šiuo atveju lengva ranka, net neturint pilnos informacijos apie išlikusį sinagogos pastatą, manipuliuojant nepatikrinta informacija apie pastatus be LR

Seimo pritarimo, tik su LR Vyriausybės nutarimu bus perduotas ne tik išlikęs sinagogos pastatas, bet ir gyvenamasis namas su priklausiniais bei sujungta valda, kurioje dar 2011 metų žiniomis yra savavališki statiniai.

Konstitucinis teisinės valstybės principas, kaip ne kartą yra pažymėjęs Konstitucinis teismas, suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, inter alia tai, kad įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, darnus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotes turi būti tikslios (Konstitucinio teismo 2009 m. rugsėjo 2 d. nutarimas).

Lietuvos Respublikoje Geros valios įstatymu sukurtas skandalingas mechanizmas, sudarytos visos išimtinės sąlygos praturtėti vienam juridiniam asmeniui valstybės sąskaita. Prieš sprendžiant Lietuvos žydų tradicinių religinių bendruomenių kultūrai svarbių objektų likimą ir perdavimo klausimus būtina sureguliuoti teisinį reguliavimą, kadangi kyla pagrįsta teisinė abejonė ir atsiranda teisės spragos dėl Religinių bendrijų teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo tvarkos įstatymo taikymo, kuomet išlikęs religinis turtas yra perduodamas ne religinėms bendruomenėms, bet viešajai įstaigai, kuri pagal Lietuvos Respublikos įstatymus religinės veiklos vykdyti negali, taip pat dėl įstatymų, kurie reglamentuoja valstybės turto perdavimą nuosavybėn viešosioms įstaigoms, tik tuo atveju, kai vienas iš steigėjų yra valstybė.

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog teisės spraga, inter alia legislatyvinė omisija, visuomet reiškia, kad atitinkamų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas nei eksplicitiškai, nei impliiciškai nėra nustatytas nei tam tikrame teisės akte (jo dalyje), nei kuriuose nors kituose teisės aktuose, *tačiau poreikis tuos visuomeninius santykius teisiškai sureguliuoti yra, o legislatyvinės omisijos atveju tas teisinis reguliavimas, paisant iš Konstitucijos kylančių teisės sistemos nuoseklumo, vidinio neprieštaringumo imperatyvų ir atsižvelgiant į tų visuomeninių santykių sumą, turi būti nustatytas būtent tame teisės akte (būtent toje jo dalyje), nes to reikalauja kuris nors aukštesnės galios teisės aktas, inter alia pati Konstitucija* (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d., 2008 m. lapkričio 5 d. sprendimai, 2009 m. kovo 2 d., 2009 m. gruodžio 11 d. nutarimai).

Priimtu Geros valios Įstatymu buvo sugriautas visas sistemos nuoseklumas reglamentuojantis Restitucijos procesą tradicinių religinių bendruomenių atžvilgiu, nuolat vyksta manipuliacijos Lietuvos žydų religinių bendruomenių atžvilgiu, neva tai nėra išlikusių bendruomenių. Bet, jos yra ir veikia bei vykdo kasdieninę veiklą.

Prašome visų atsakingų institucijų pašalinti teisinius prieštaravimus, kurie atsirado priėmus Geros valios įstatymą, tokiu būdu atveriant kelią korupcinei schemai, kuria siekiama lengviausiu keliu pasisavinti ne tik išlikusį žydų tradicinių religinių bendruomenių turtą, bet ir kitą valstybės turtą.

Prašome Jūsų:

1. Neperduoti nuosavybėn pastatų Viešajai įstaigai „Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui pagal parengtą LR Vyriausybės nutarimo projektą Nr. 22-11451(3).
2. Pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai įvertinti LR Vyriausybės nutarimo projektą Nr. 22-11451(3) įvertinimui.

Kauno žydų religinės bendruomenės
Vadovas

Maušas Bairakas

Mauša Bairakas
KŽRB vadovas

